

ผลของการประยุกต์วงจรเดมมิ่งเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดี่ยว
อย่างน้อย 3 เดือน ในหญิงตั้งครรภ์ โรงพยาบาลบ้านนาสาร
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สายใจ ศิลปพรหมมาศ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Copyright© Suratthani Rajabhat University
All Right Reserved

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
พ. ศ. 2558

THE EFFECT OF THE DEMING CYCLE APPLICATION TO SUPPORT 3
MONTHS EXCLUSIVE BREASTFEEDING IN PREGNANCY WOMAN,
BANNASAN HOSPITAL SURATTHANI PROVINCE

SAIJAI SILLAPAPROMMAT

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Copyright© Suratthani Rajabhat University
All Right Reserved

The Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of Master Public Health
Graduate School

Suratthani Rajabhat University

2015

ผลของการประยุกต์วงจรเคมีเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว
อย่างน้อย 3 เดือน ในหญิงตั้งครรภ์ โรงพยาบาลบ้านนาสาร
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สายใจ ศิลปพรหมมาศ

วิทยานิพนธ์ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

วันที่ เดือน พ.ศ. 2558

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ

.....ประธานกรรมการ

(ดร.พัชรี หล่งหม่าน)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารี พุ่มประไพทย์)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(ดร.อัจริยา วัชรวิวัฒน์)

(ดร.พัชรี หล่งหม่าน)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Copyright© Suratthani Rajabhat University

All Right Reserved

.....กรรมการ

(ดร.รุ่งนภา จันทรา)

.....กรรมการและเลขานุการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา วงศ์ชูพันธ์)

.....
(ดร.พวงเพ็ญ ชูรินทร์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ผลของการประยุกต์วงจรเดมมิ่งเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวย
อย่างน้อย 3 เดือนในหญิงตั้งครรภ์ โรงพยาบาลบ้านนาสาร
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชื่อผู้วิจัย นางสาวใจ ศิลปพรหมมาศ

ชื่อปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา 2557

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ดร.พัชรี หล่งหม่าน
2. ดร.อจริยา วัชรวิวัฒน์

ประธานกรรมการ
กรรมการ

การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความรู้และพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของหญิงตั้งครรภ์ ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมและ 2) เพื่อเปรียบเทียบความรู้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของหญิงตั้งครรภ์ในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้วงจรเดมมิ่ง วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงตั้งครรภ์ที่มารับบริการในโรงพยาบาลบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 52 ราย ที่ได้รับการสุ่มอย่างง่าย แล้วจับฉลากเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 26 ราย กลุ่มทดลองได้ใช้วงจรเดมมิ่งเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการดูแลตามปกติของโรงพยาบาล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามความรู้ และพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติทดสอบ Independent t-test และ Pair t-test

ผลการศึกษาพบว่า การใช้วงจรวงจรเดมมิ่ง ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ วางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) ดำเนินงานตามแผน (Do) ตรวจสอบประเมินผล (Check) และนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขงาน (Action) มีผลให้กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองมีความรู้และพฤติกรรมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ภายหลังการทดลอง 3 เดือนหลังคลอด และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า ก่อนการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีคะแนนต่ำกว่า 14 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.46 และ 93.31 ตามลำดับ หลังการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 14 คะแนนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 100.00 และ 88.46 กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้อยู่ที่ 11.34 (S.D.= 3.26) กลุ่มควบคุมอยู่ที่ 9.76 (S.D.= 8.56) และหลังทดลองค่าเฉลี่ยคะแนนเพิ่มขึ้นทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้อยู่ที่ 19.80 (S.D.= 1.26)

กลุ่มควบคุมอยู่ที่ 15.65 (S.D.= 3.66) เปรียบเทียบพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อยู่ที่ 2.64 (S.D.= 1.63) กลุ่มควบคุมอยู่ที่ 2.38 (S.D.= 4.61) และพบความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สูงกว่ากลุ่มควบคุม เปรียบเทียบ ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้อยู่ที่ 11.34 (S.D.= 3.26) หลังการทดลองอยู่ที่ 19.80 (S.D.= 1.26) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Copyright© Suratthani Rajabhat University
All Right Reserved

ABSTRACT

Thesis Title	The Effect of Deming Cycle Application to Support 3 Months Exclusive Breastfeeding in Pregnancy Woman, Bannasan Hospital, Surat Thani Province	
Student's Name	Mrs. Saijai Sillapaprommat	
Degree Sought	Master of Public Health Program	
Academic Year	2014	
Thesis Advisors	1. Dr.Phatcharee Lungmann	Chairperson
	2. Dr.Atchariya Watcharawiwat	Committee

The aim of this study was to compare breastfeeding knowledge and behaviors between the experimental group and control group and to compare breastfeeding knowledge before and after used Deming cycle application to support 3 months exclusive breastfeeding in experimental group This study was a Quasi - experimental research. A random sample of 52 first - time postpartum mothers receiving care at Bannasan hospital, Surat Thani province was recruited in the study. The sample was randomly assigned into the experimental and control groups. Each group consisted of 26 pregnancy woman. The experimental group received the Deming cycle to support 3 months exclusive breastfeeding, while the control group received usual care. The instruments used to collect data were the demographic data questionnaire, and the knowledge and breastfeeding behavior questionnaire. Data were analyzed by using descriptive statistics, independent t-test and pair t-test.

The results showed that Deming cycle in 4 stages (plan, do, check, and action) referred to exactly breastfeeding knowledge and behavior in experimental group after 3 month postpartum. Before experimental founded low score of breastfeeding knowledge (< 14 score) in both group (88.46%, 93.31%). After experimental we found higher score (< 14 score) all of experimental group and 88.46 percentage in control group. Breastfeeding knowledge experimental group had mean score 11.34 (S.D.= 3.26) and control group had mean score 9.76 (S.D.= 8.56) before experiment and after experiment

experimental group had mean score 19.80 (S.D.= 1.26) and control group had mean score 15.65 (S.D.= 3.66).About breastfeeding behavior, we found experimental group had mean score 2.64 (S.D.= 1.63) and control group had mean score 2.38 (S.D.= 4.61) and was statistically significant ($p < 0.01$). Experimental group had breastfeeding knowledge increased after experiment, before experiment mean score was 11.34 (S.D.= 3.26), and after experiment had mean score 19.80 (S.D.= 1.26) and was statistically significant ($p < 0.01$).

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Copyright© Suratthani Rajabhat University
All Right Reserved

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจาก ดร. พัทรี หล่งหม่าน ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร. อัจริยา วัชรวิวัฒน์ กรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ ที่ได้ดูแลให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทาง เอาใจใส่แก้ไขปรับปรุงงาน อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย พร้อมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมจนทำให้ วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนคณาจารย์ที่อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ คุณธรรมจริยธรรม ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย แพทย์ พยาบาลและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลบ้านนาสาร เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลและ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่ให้ความร่วมมือในการศึกษา อำนวยความสะดวกในการเก็บ ข้อมูลในการศึกษาวิจัย ขอขอบคุณที่ตั้งครรภ์โรงพยาบาลบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ให้ความ ร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัย

ความสำเร็จและความภาคภูมิใจอันเกิดจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นผลมาจาก กำลังใจที่ได้รับจากบิดา มารดา ครอบครัว ครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่าน เพื่อนนักศึกษาปริญญาโท เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนญาติพี่น้องทุกคนของผู้วิจัย ที่ให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่อบูชาพระคุณบิดา มารดา และบูรพาจารย์ ที่ให้การศึกษอบรมสั่งสอนให้มีสติปัญญา และคุณธรรมส่งผลให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและหน้าที่การงาน

Copyright© Suratthani Rajabhat University

All Right Reserved

สายใจ ศิลปพรหมมาศ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับวงจรเดนมิ่ง.....	34
การเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม.....	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
การดำเนินการวิจัย.....	55
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
ส่วนที่ 1 การประยุกต์วงจรเคมีเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว อย่างน้อย 3 เดือน ในหญิงตั้งครรภ์	58
ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	59
ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบความรู้และพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของหญิง ตั้งครรภ์ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	62
ส่วนที่ 4 เปรียบเทียบความรู้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในกลุ่มทดลองก่อนและ หลังการใช้วงจรเคมี	64
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	67
สรุปผล	67
อภิปรายผล	69
ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	77
ภาคผนวก ก แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล	78
ภาคผนวก ข แบบประเมินความรู้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	80
ภาคผนวก ค แบบประเมินพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	82
ภาคผนวก ง แบบบันทึกการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	84
ภาคผนวก จ คู่มือการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	87
ภาคผนวก ฉ แผนการจัดทำวิทยานิพนธ์	110
ภาคผนวก ช รายชื่อและประวัติผู้ทรงคุณวุฒิ	112
ภาคผนวก ซ สูตรและการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ	114
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์	120

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงสาระการเรียนรู้หลักสูตรการอบรมพ่อแม่.....	31
4.1 ผลของการประยุกต์วงจรเดมมิ่งเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวย อย่างน้อย 3 เดือน.....	58
4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	59
4.3 เปรียบเทียบความรู้ของหญิงตั้งครรภ์ ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	62
4.4 พฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของหญิงตั้งครรภ์ในกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม.....	62
4.5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม.....	64
4.6 ความรู้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของหญิงตั้งครรภ์ในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการ ใช้วงจรเดมมิ่ง ($n = 26$) รายข้อ.....	64
4.7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของหญิงตั้งครรภ์ในกลุ่ม ทดลอง ก่อนและหลังการใช้วงจรเดมมิ่ง ($n = 26$) ภาพรวม.....	66

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2.1 วงจรการจัดการ.....	36
2.2 วงล้อเดมมิง.....	42
2.3 กระบวนการ PDCA.....	43

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Copyright© Suratthani Rajabhat University
All Right Reserved